Valvontaosasto
Ohjaus- ja asiantuntijapalvelut
Kansainväliset ja oikeudelliset asiat

21.11.2018

Eduskunta
Hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntönne asiassa U 33/2018 vp
Teema: Jatkokirjelmä

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ja direktiiviksi (lainvalvontaviranomaisen rajat ylittävä pääsy sähköiseen todistusaineistoon)

Lausunnon antaja:
Tulliylitarkastaja Lassi Salakka, puh: 04033 26192

Lausunto

Pyydettynä lausuntona Tulli esittää seuraavaa:

Tässä lausunnossa tarkastellaan vain kokonaisuuteen liittyvää asetusehdotusta sen nykyvaiheessa.

Tulli toteaa aiemmin esittämänsä mukaisesti, että se kannattaa nyt tarkasteltavina olevien asetusten ja direktiivin säätämistä ja viittaa 19.6.2018 annetussa lausunnossaan esittämäänsä näkemykseen sähköisestä viestinnästä ja muiden sähköisten palveluiden käytöstä saatavien tietojen merkityksestä Tullin vastuulla olevien valvontaan ja uhkien torjuntaan liittyvien tehtävien hoitamisessa.

Tulli on samaa mieltä oikeusministeriön perusmuistiosta ilmenevästä näkemyksestä, että Suomen valtiossa oleskelevia koskeva perustuslain tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukainen suoja ei saa muuttua suhteessa muiden jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltuuksiin heikommaksi, kuin se on suhteessa Suomen viranomaisten toimivaltuuksiin. Samoin valtioiden täysivaltaisuuden huomioon ottaminen rajat ylittävässä viranomaisten toiminnassa on säädännössä varmistettava.

Tulli pitää oikeansuuntaisina muutoksia jotka täsmentävät niitä tilanteita, joissa palveluntarjoaja joutuu itse harkitsemaan määräyksen noudattamista, sekä lisäävät toimenpanovaltion viranomaisten osuutta tällaisen tilanteen ratkaisemisessa. Samoin määräystä harkittaessa huomioon otettavien toimeenpanovaltiokohtaisten erivapaus- tai immuniteettikysymysten osalta on kyseisen valtion viranomainen varmasti paras tietolähde.

Aiempaan lausuntoonsa viitaten Tulli on edelleen sitä mieltä, että tiedon säilyttämismääräys on luonteeltaan erilainen, kuin muut tähän kokonaisuuteen liittyvät toimenpiteet. Se ei välittömästi tuota perusteettomalle käytölle alttiiksi tietoja siten, että loukattaisiin henkilötietojen suojaa tai muita perusoikeuksia taikka vaarannettaisiin

valtion täysivaltaisuutta. Sen sijaan suuri osa tiedoista on palveluiden käyttäjän omassa hallinnassa siten, että vaara niiden hävittämisestä on koko ajan erittäin korkea. Tästä syystä Tulli katsoo, että esitutkintaa suorittavan viranomaisen tulisi ehdottomasti voida pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöksellä antaa kaikkia asetuksen tarkoittamia tekoja koskevista tiedoista säilytysmääräys ilman validointia, tai korkeintaan jälkikäteen tapahtuvalla validoinnilla, eikä sitä pitäisi voida vastustaa. Tietojen käyttöön saamiseen liittyvät oikeusturvamenettelyt ovat tältä osin riittäviä. Tässä mielessä esitetyt poikkeukset vahvistamismenettelyyn ovat oikeansuuntaisia, mutta riittämättömiä.

Edelleen aiemman lausunnon mukaisesti ja siinä esitetyillä perusteilla Tulli toteaa, että esitutkintaa suorittavan viranomaisen tulisi voida pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöksellä antaa ilman validointia esittämismääräyksiä muusta kuin viestin sisällöstä ja liikennetiedoista ja muun kuin sisältötiedon laajempaa käyttöön saamista tulisi harkita.

Tullin näkemyksen mukaan edellä selostetut muutokset tehostaisivat säädösten tarkoituksen täyttymistä eikä Suomessa nykyisin vallitseva yksityisyyden suojan ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin taso vaarantuisi.